

פְּתָרֵי קָרָא, וְאָמְרוּ, הַאִי דְכַתִּיב, (תהלים קב כו) לְפָנִים הָאָרֶץ יִסְדֶּת וּמַעֲשֵׂה יְדִידָה שָׁמַיִם. כְּשֶׁבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹלָמוֹ, לֹא בְרָא אוֹתוֹ אֲלֵא עִם הַתּוֹרָה. וְהַתּוֹרָה הִיְתָה אֲלֵפִים שָׁנָה קוֹדֵם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם. דְּכַתִּיב, (משלי ל ח) וְאֶהְיָה שְׁעֵשׂוּעִים יוֹם יוֹם.

דְּתַנִּינָן, כְּשֶׁבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, הִכִּין אֶת הַתּוֹרָה. דְּכַתִּיב, (איוב כח כו) אֲזִי רָאִה וַיִּסְפְּרָהּ וּגְו'. וּבְרָא בָּהּ הָעוֹלָם, וְאַחַר כֵּן גִּנְזָהּ. עַד שֶׁבְרָא אָדָם הָרִאשׁוֹן, וְלִמְדָה לוֹ. דְּכַתִּיב, (שם פסוק כח) וַיֹּאמֶר לְאָדָם וּגְו'.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, עָמְדוּ כָּל הָאוֹתִיּוֹת לְפָנָיו, זֹאת אוֹמְרָת, בִּי יִבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, וְזֹאת אוֹמְרָת, בִּי יִבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹלָמוֹ. עָמְדוּ לְפָנָיו כָּל הָאוֹתִיּוֹת לְמַפְרַע, בַּתש"ר.

בְּאֵה ת', וְאָמְרָה לְפָנָי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְצוּנָךְ לְבְרָא בִּי אֶת עוֹלָמְךָ, שְׁאֲנִי חֲתִימָת כָּל הָאוֹתִיּוֹת, וְעוֹד, שְׁשִׁמְךָ הוּא אֲמַת בִּי נִחַתָּם. אָמַר לִיָּהּ, לֹא. אֵינְךָ פְּדָאִי לְבְרֹא כֵּן אֶת עוֹלָמִי, שֶׁכֵּן עֲתִידִין כְּמָה צְדִיקִים מְבַנִּי לְמוֹת. דְּכַתִּיב, (יחזקאל ט ד) וְהַתִּיבָת ת"ו עַל מִצְחֹת הָאֲנָשִׁים וּגְו'. וּמִיָּד יִצְאָה לְפָנָיו בְּפָחִי נֶפֶשׁ.

עָמְדָה שִׁי"ן לְפָנָי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאָמְרָה לְפָנָיו, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְצוּנָךְ לְבְרֹא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׁשִׁמְךָ שֶׁהוּא שְׂדֵי חֲתוּם בִּי. אָמַר לָהּ, לֹא אֵיבָרִי כֵּן אֶת עוֹלָמִי.

עַד שֶׁבָּאוּ ק"ר מְחוּפְּרִים יַחַד, אָמַר, לֹא אֵיבָרִי בְּכֶם אֶת עוֹלָמִי. וְכֵן בָּאוּ לְפָנָיו כּוֹלָם, עַד כ"ף.

בֵּינָן שֶׁיִּרְדָּה כ"ף מֵעַל הַפֶּתֶר, נִזְדַּעְזַע הַפֶּתֶר, וְנִזְדַּעְזְעוּ שְׁמוֹנִים אֶלְף רַבּוּא מְרַגְלִיּוֹת

הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל (רות ד). רְבוּתֵינוּ פּוֹתְרִים הַפְּסוּק, וְאוֹמְרִים, זֶהוּ שְׁכַתוּב (תהלים קב) לְפָנִים הָאָרֶץ יִסְדֶּת וּמַעֲשֵׂה יְדִידָה שָׁמַיִם. כְּשֶׁבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹלָמוֹ, לֹא בְרָא אוֹתוֹ אֲלֵא עִם הַתּוֹרָה. וְהַתּוֹרָה הִיְתָה אֲלֵפִים שָׁנָה קוֹדֵם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, שְׁכַתוּב (משלי ח) וְאֶהְיָה שְׁעֵשׂוּעִים יוֹם יוֹם. שְׁשִׁנְנוּ, כְּשֶׁבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, הִכִּין אֶת הַתּוֹרָה, שְׁכַתוּב (איוב כח) אֲזִי רָאִה וַיִּסְפְּרָהּ וּגְו'. וּבְרָא בָּהּ הָעוֹלָם, וְאַחַר כֵּן גִּנְזָהּ. עַד שֶׁבְרָא אָדָם הָרִאשׁוֹן, וְלִמְדָה לוֹ, שְׁכַתוּב (שם) וַיֹּאמֶר לְאָדָם וּגְו'.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה עָמְדוּ כָּל הָאוֹתִיּוֹת לְפָנָיו. זֹאת אוֹמְרָת: בִּי יִבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, וְזֹאת אוֹמְרָת: בִּי יִבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹלָמוֹ. עָמְדוּ לְפָנָיו כָּל הָאוֹתִיּוֹת לְמַפְרַע, בַּתש"ר.

בְּאֵה ת', וְאָמְרָה לְפָנָי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְצוּנָךְ לְבְרָא בִּי אֶת עוֹלָמְךָ, שְׁאֲנִי חֲתִימָת כָּל הָאוֹתִיּוֹת, וְעוֹד, שְׁשִׁמְךָ הוּא אֲמַת, בִּי נִחַתָּם? אָמַר לָהּ: לֹא, אֵינְךָ פְּדָאִי לְבְרֹא כֵּן אֶת עוֹלָמִי, שֶׁכֵּן עֲתִידִין כְּמָה צְדִיקִים מְבַנִּי לְמוֹת, שְׁכַתוּב (יחזקאל ט ד) וְהַתִּיבָת ת"ו עַל מִצְחֹת הָאֲנָשִׁים וּגְו'. וּמִיָּד יִצְאָה לְפָנָיו בְּפָחִי נֶפֶשׁ.

עָמְדָה שִׁי"ן לְפָנָי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאָמְרָה לְפָנָיו: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְצוּנָךְ לְבְרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׁשִׁמְךָ שֶׁהוּא שְׂדֵי חֲתוּם בִּי? אָמַר לָהּ: לֹא אֵבָרִי כֵּן אֶת עוֹלָמִי.

עַד שֶׁבָּאוּ ק"ר מְחוּפְּרִים יַחַד. אָמַר: לֹא אֵבָרִי כְּהֵם אֶת עוֹלָמִי. וְכֵן בָּאוּ לְפָנָיו כּוֹלָם, עַד כ"ף. בֵּינָן שֶׁיִּרְדָּה כ"ף מֵעַל הַפֶּתֶר, נִזְדַּעְזַע הַפֶּתֶר, וְנִזְדַּעְזְעוּ שְׁמוֹנִים

אָלף רבוא מרגליות הקבועים
בפטר. אָמר לָהֶם הקדוש ברוך
הוא: לָמָּה אַתֶּם מְזַדְעָזְעִים?
אָמְרוּ: רבוננו של עולם, כָּל טוֹבֵנו
וְכָל כְּבוֹדֵנוּ, אֵינּוּ אֵלָּא בָּאוֹת כ"ף,
וְעַכְשָׁיו יֵרְדָה מְעַלְיָנוּ.

אָמְרָה לְפָנָיו: רבוננו של עולם,
רְצוֹנְךָ לְבָרָא בִּי אֶת עוֹלָמְךָ, שְׂאֲנִי
אוֹת שֶׁל כְּבוֹדְךָ? גָּעַר בָּהֶּ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, אָמַר: כ"ף כ"ף, חֲזוּר
לְמִקוּמְךָ, וְלֹא יִשְׁאַר הַפֶּתֶר שְׁלִי
גְרוּעַ, וְלֹא אֶבְרָא בְּךָ אֶת עוֹלָמִי,
שְׂבָךְ עֲתִידִין לְכַשֵּׁל כַּמָּה אֲלָפִים
מִיִּשְׂרָאֵל, שְׂנֵאָמַר (שמות לב כח) וַיִּפֹּל
מִן הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כַּשְּׁלֹשֶׁת
אֲלָפֵי אִישׁ. מִיָּד חֲזָרָה מִלְּפָנָיו
בְּפַחֵי נַפְשׁ, וְכֵן כָּלֵם.

עַד שֶׁבָּאָה בִּי"ת, וְאָמְרָה לְפָנָיו:
רבוננו של עולם, רְצוֹנְךָ לְבָרָא בִּי
אֶת עוֹלָמְךָ, שְׂאֲנִי אוֹת שֶׁל בְּרָכָה,
וְכִי מְבָרְכִים אוֹתְךָ בְּנִיךָ יִשְׂרָאֵל
הַעֲתִידִים לְבֹא בְּעוֹלָם, וְאוֹמְרִים
בְּרוּךְ אַתָּה ה' אָמַר לָהֶּ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא: בְּךָ וְדַאי אֶבְרָא אֶת
עוֹלָמִי, וְאַתָּה רְאוּיָה לְכַף!

עֲמָרָה אוֹת אֶל"ף, וְלֹא נִכְנְסָה
לְפָנָיו. אָמַר לָהֶּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא: אֶל"ף אֶל"ף, לָמָּה לֹא
תִּכְנָסִי כְּשֶׁאַר כָּל הָאוֹתִיּוֹת
שְׂנִכְנְסוּ לְפָנָיו? אָמְרָה לְפָנָיו:
רבוננו של עולם, מִפְּנֵי שְׂרָאִיתִי כָּל
הָאוֹתִיּוֹת שְׂנִכְנְסוּ לְפָנֶיךָ, שִׁיִּצְאוּ
בְּפַחֵי נַפְשׁ. וְכִכְרָ נִתְּתָ לְאוֹת בִּי"ת
רְשׁוֹת שֶׁתִּבְרָא בָּהֶּ אֶת עוֹלָמְךָ,
וְאֵין רְאוּיָ לְמַלְךְ הַמַּלְכִּים, לְמִי
שְׂנַתֵּן מִתְּנָה, לְהַעֲבִירָה מִמֶּנּוּ,
וְלִפְיֶכָךְ עֲמַדְתִּי בְּמִקוּמִי. אָמַר לָהֶּ
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: הוֹאִיל וְכִךָ
הוּא, אַתָּה תִּהְיֶי רְאוּשׁוֹנָה לְכָל
הָאוֹתִיּוֹת. בְּךָ אֲנִי מִתְּעַלָּה לְהַקְרָא
בְּךָ שְׁמִי אַחַד.

וּבַתּוֹרָה הִיָּה מְשֻׁגָּיִחַ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וּבּוֹרָא אֶת הָעוֹלָם.

הַקְּבוּעִים בְּפֶתֶר. אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
לָמָּה אַתֶּם מְזַדְעָזְעִים. אָמְרוּ, רבוננו של עולם,
כָּל טוֹבֵינוּ, וְכָל כְּבוֹדֵינוּ, אֵינּוּ אֵלָּא בָּאוֹת כ"ף.
וְעַכְשָׁיו יֵרְדָה מְעַלְיָנוּ.

אָמְרָה לְפָנָיו, רבוננו של עולם, רְצוֹנְךָ לְבָרוא
בִּי אֶת עוֹלָמְךָ, שְׂאֲנִי אוֹת שֶׁל כְּבוֹדְךָ.
גָּעַר בָּהֶּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָמַר, כ"ף כ"ף,
חֲזוּר לְמִקוּמְךָ, וְלֹא יִשְׁאַר הַפֶּתֶר שְׁלִי גְרוּעַ,
וְלֹא אֶבְרָא בְּךָ אֶת עוֹלָמִי, שְׂבָךְ עֲתִידִין לְיִכְשֵׁל
כַּמָּה אֲלָפִים מִיִּשְׂרָאֵל. שְׂנֵאָמַר, (שמות לב כח) וַיִּפֹּל
מִן הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כַּשְּׁלֹשֶׁת אֲלָפֵי אִישׁ. מִיָּד
חֲזָרָה מִלְּפָנָיו בְּפַחֵי נַפְשׁ, וְכֵן כָּוֵלֵם.

עַד שֶׁבָּאָה בִּי"ת, וְאָמְרָה לְפָנָיו, רבוננו של
עולם, רְצוֹנְךָ לְבָרוא בִּי אֶת עוֹלָמְךָ, שְׂאֲנִי
אוֹת שֶׁל בְּרָכָה, וְכִי מְבָרְכִין אוֹתְךָ בְּנִיךָ יִשְׂרָאֵל
הַעֲתִידִים לְבֹא בְּעוֹלָם, וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ אַתָּה
ה'. אָמַר לָהֶּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּךָ וְדַאי אֶיבְרִי
אֶת עוֹלָמִי, וְאַתָּה רְאוּיָה לְכַף.

עֲמָרָה אוֹת אֶלָּף, וְלֹא נִכְנְסָה לְפָנָיו. אָמַר לִיה
קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶל"ף אֶל"ף לָמָּה
לֹא תִכְנָסִי כְּשֶׁאַר כָּל הָאוֹתִיּוֹת שְׂנִכְנְסוּ לְפָנָיו.
אָמְרָה לְפָנָיו, רבוננו של עולם, מִפְּנֵי שְׂרָאִיתִי
כָּל הָאוֹתִיּוֹת שְׂנִכְנְסוּ לְפָנֶיךָ, שִׁיִּצְאוּ בְּפַחֵי
נַפְשׁ. וְכִכְרָ נִתְּתָ לְאוֹת בִּי"ת רְשׁוֹת, שֶׁתִּבְרָא
בָּהֶּ אֶת עוֹלָמְךָ, וְאֵין רְאוּיָ לְמַלְךְ הַמַּלְכִּים,
לְמִי שְׂנַתֵּן מִתְּנָה, לְהַעֲבִירָה מִמֶּנּוּ, וְלִפְיֶכָךְ
עֲמַדְתִּי בְּמִקוּמִי. אָמַר לָהֶּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
הוֹאִיל וְכִךָ הוּא, אַתָּה תִּהְיֶי רְאוּשׁוֹנָה לְכָל
הָאוֹתִיּוֹת. בְּךָ אֲנִי מִתְּעַלָּה, לְהַקְרָא בְּךָ שְׁמִי
אַחַד.

וּבַתּוֹרָה הִיָּה מְשֻׁגָּיִחַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבּוֹרָא
אֶת הָעוֹלָם. וְהֵא בָּאוֹת ב' בְּלִכְד בְּרָא

את העולם, והלא (ואת) אמרת בתורה פולה
ברא את העולם.

אלא מלמד, שעשה הקדוש ברוך הוא לאות
בי"ת, כמין קומטרא דאסקופא זו, וכל
האותיות באות ומראות בה את כחן, וכל
האותיות עמדו בה. לפיכך, בתורה ממש
השגיח הקדוש ברוך הוא, וברא את עולמו
(הדא הוא דכתיב (משלי ח כב) יהו"ה קנני ראשית דרבו).

רב הונא אמר, בא וראה, שאין הקדוש ברוך
הוא מקפח שכר כל בריה, אף על פי
שהאותיות נכנסו למפרע, תש"ר, והדיחן
מלפניו, ונתן הקדוש ברוך הוא הכבוד לאות
ב'. כשברא לברא את עולמו, בא וצרפן לאות
ב', דכתיב בראשית. הרי לה תש"ר, ואות א',
ואות יו"ד, נצטרפו עמה.

ואות ב' נטלה כל האותיות עמה, והקדוש
ברוך הוא ברא בהם את עולמו. (דף קח
ע"א) והאותיות פולם נקראו לפנים. מאי טעמא,
מפני שנבראו אלפים שנה קודם שנברא
העולם. ובתורה שנקראה לפנים, ברא הקדוש
ברוך הוא את עולמו. הדא הוא דכתיב, לפנים
הארץ יסדת ומעשה ידיך שמים.

רבי חנינא אומר, מאותם דברים שעלו
במחשבה, קודם שברא הקדוש ברוך
הוא את עולמו, ישראל עלה במחשבה, מפני
שהם ראויים לקבל התורה. וכל האותיות נכתרו
בראשו. כיון שעלה במחשבה, נכתרו בראשו.
כיון שעלה במחשבה, כפיכך, עמד הקדוש ברוך הוא,
וחקק בו את התורה, וחקק בו את התורה,
וכל האותיות נכתבו (נ"א נכתרו) בראשו.

ועליו נתקיימה התורה. הדא הוא דכתיב, וזאת
לפנים בישראל. ואין זאת אלא התורה,
שהיא קודם לישראל, לפנים אלו האותיות.
והכל היה חקוק ונרשם בישראל.

והרי באות ב' בלבד ברא את
העולם, והלא (ואתה) אמרת
בתורה כלה ברא את העולם!
אלא, מלמד שעשה הקדוש ברוך
הוא לאות בי"ת כמין ארון
שמכסה מעל, וכל האותיות
באות ומראות בה את כחן, וכל
האותיות עמדו בה. לפיכך
בתורה ממש השגיח הקדוש
ברוך הוא וברא את עולמו. (והו

שכתוב (משלי ח) ה' קנני ראשית דרבו)
רב הונא אמר, בא וראה שאין
הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל
בריה. אף על פי שהאותיות
נכנסו למפרע, תש"ר, והדיחן
מלפניו, ונתן הקדוש ברוך הוא
הכבוד לאות ב' - כשברא לברא
את עולמו, בא וצרפן לאות ב',
שכתוב בראשית. הרי לה תש"ר,
ואות א', ואות יו"ד, נצטרפו
עמה.

ואות ב' נטלה כל האותיות עמה,
והקדוש ברוך הוא ברא בהם את
עולמו. והאותיות פולם נקראו
לפנים. מה הטעם? מפני שנבראו
אלפים שנה קודם שנברא העולם.
ובתורה, שנקראה לפנים, ברא
הקדוש ברוך הוא את עולמו. זהו
שכתוב (תהלים קב) לפנים הארץ
יסדת ומעשה ידיך שמים.

רבי חנינא אומר, מאותם דברים
שעלו במחשבה קודם שברא
הקדוש ברוך הוא את עולמו -
ישראל עלה במחשבה, מפני שהם ראויים
לקבל התורה. וכל האותיות נכתרו
בראשו. כיון שעלה במחשבה,
כפיכך עמד הקדוש ברוך הוא,
וחקק בו את התורה, וחקק בו את
האותיות נכתבו (נכתרו) בראשו.
ועליו נתקיימה התורה. זהו
שכתוב (רות ד) וזאת לפנים
בישראל. ואין זאת אלא התורה,
שהיא קודם לישראל. לפנים אלו
האותיות. והכל היה חקוק ונרשם
בישראל.